

Bilten

Broj 8, maj 2011. godine

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

USTANOVA ZA UNAPREĐENJE EKONOMSKE, NAUČNO-TEHNIČKE,
KULTURNE I SPORTSKE SARADNJE IZMEĐU REPUBLIKE SRPSKE
I REPUBLIKE SRBIJE

IZDVAJAMO

INSTITUT "MIHAJLO PUPIN" I U BANJALUCI
KOPRODUKCIJA TRI POZORIŠNE KUĆE

FPN U BANJALUCI: UZ PODRŠKU KOLEGA IZ BEOGRADA
TURIZAM: BANJA KULAŠI

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE U SRBIJI

Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija
Tel: 00 381 11 324 6633
Faks: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavništvo@predstavnistvorsbg.rs

Sadržaj

U fokusu

Konsultacije direktora predstavništava RS	3
---	---

Naučna saradnja

Institut "Mihajlo Pupin" i u Banjaluci	4
--	---

Kultura

Koprodukcija tri pozorišne kuće.	5
---------------------------------------	---

Obrazovanje

FPN u Banjaluci: uz podršku kolega iz Beograda	6
--	---

Turizam

Banja Kulaši	8
--------------------	---

Lideri privrednog razvoja

"Celex" iz Prijedora na čelu.	11
------------------------------------	----

Opštine RS

Berkovići.	14
-----------------	----

U fokusu

Konsultacije direktora predstavništava RS

Polovinom prošlog mjeseca u Banjaluci je u Ministarstvu za ekonomske odnose i regionalnu saradnju održan redovni radni sastanak direktora predstavništava Republike Srpske u Beogradu, Moskvi, Briselu, Jerusalimu, Štutgartu i Briselu. Radi se o predstavništvima za privrednu, kulturnu, naučnu, tehničku i sportsku saradnju preko kojih RS, u skladu sa Dejtonskim sporazumom, razvija direktne veze sa zemljama domaćinima.

Širenje mreže i nove investicije

Dosadašnji rad predstavništava u Srbiji, Rusiji, Izraelu, Njemačkoj i Belgiji dao je vrlo pozitivne rezultate, pa je ministarka Željka Cvijanović, koja je ispred Vlade RS zadužena za njihovu koordinaciju,

najavila da će za nekoliko nedjelja biti otvoreno i predstavništvo u Beču, te da se za kraj ove odnosno početak sljedeće godine planira otvaranje predstavništva i u Vašingtonu.

Tematski dio sastanka bio je posvećen inostranim investicijama u RS, kao neophodnoj podršci privrednom razvoju i rastu zaposlenosti u periodu kada još nisu prevladane posljedice globalne ekonomske krize. Šefovi predstavništva su prihvatili inicijativu ministarke Cvijanović i najavili da će se u predstojećem periodu angažovati da animiraju što veći broj privrednih subjekata i poslovnih

Ministarka Željka Cvijanović

zajednica iz zemalja u kojima djeluju. A neke već započete konkretne inicijative prezentovane su već u toku ovog sastanka.

Tako je Duško Perović, šef Predstavništva u Moskvi, obavijestio gospođu Cvijanović da je "Gaspromu" i nadležnom ruskom ministarstvu blagovremeno predata sva potrebna dokumentacija za

uključivanje RS u energetske megaprojekat "Južni tok" te da se očekuje da već u avgustu bude završen biznis plan. Perović je takođe prenio veliko interesovanje ruskih turističkih agencija za RS, te njihovu spremnost za otvaranje redovne avionske linije koja bi jednom nedjeljno povezivala Moskvu sa Banjalukom.

Izjava ministarke Cvijanović specijalno za Bilten

"I ovaj naš sastanak potvrdio je značaj predstavništava RS u svijetu i potrebu za širenjem mreže novih. Od Projektno-investicione konferencije, koja je planirana za jesen očekujem nove impulse za razvoj privrede RS."

U jednom od narednih brojeva objavićemo širi intervju u kome gospođa Cvijanović, između ostalog, govori o tome kakva je razlika između klasične diplomatije na nivou BiH i predstavništava RS u svijetu, da li je poslije Beča i Vašingtona u planu otvaranje još nekih predstavništava, koje su specifičnosti Predstavništva u Beogradu itd.

Šef predstavništva RS u Jerusalimu Arije Livne napomenuo je da sa domaćim preduzećima i izraelskim partneri-

U fokusu

ma upravo radi na projektu gradnje staklenika za uzgoj ranog povrća, što bi omogućilo zajednički izvoz na tržište EU. I direktori ostala tri predstavništva, Mario Đurađić u Briselu, Mićo Četković u Štutgartu i Mladen Cicović u Beogradu, takođe su govorili o konkretnim aktivnostima,

koje su planirane ili su već u toku.

Konferencija u septembru

Na prijedlog ministarke Cvijanović, na sastanku je zaključeno da se u Banjaluci na jesen, najvjerovatnije već u septembru, održi Međuna-

rodna projektno-investiciona konferencija za koju će šefovi inostranih predstavništava RS obezbijediti učešće potencijalnih investitora iz pet zemalja svojih domaćina. Pored srpskih, ruskih, izraelskih i belgijskih privrednika, na skupu bi se već mogli pojaviti i austrijski.

Naučna saradnja

Institut "Mihajlo Pupin" i u Banjaluci

Ministar prosvete i nauke Republike Srbije Žarko Obradović, ministar nauke i tehnologije Republike Srpske Jasmin Komić i direktor Instituta "Mihajlo Pupin" u Beogradu Vladan Batanović potpisali su 5. aprila u Beogradu Sporazum o naučno-tehnološkoj i poslovno-tehničkoj saradnji kojim su precizirani finansiranje i rokovi za osnivanje Instituta "Mihajlo Pupin" u Banjaluci.

Ministri Komić i Obradović prilikom potpisivanja Sporazuma

Početak rada Instituta, koji će imati sjedište na Elektrotehničkom fakultetu u Banjaluci, planiran je za jun ove godine, a u njemu će moći da se zaposle stručnjaci koji su svoje obrazovanje stekli na univerzitetima u Republici Srpskoj, i to prvenstveno na elektrotehničkim fakultetima.

Zajedničko učešće na međunarodnim projektima, razmjena stručnjaka, stipendiranje najboljih studenata, gostovanje predavača iz Instituta u Beogradu na fakultetima u Republici Srpskoj, samo su dio aktivnosti i razmene znanja koji se planiraju.

Ministar Obradović je rekao da je osnivanje zajedničkog instituta nastavak dobre saradnje između Srbije i Republike Srpske i podsjetio da je to dobar pokazatelj da se može zajednički nastupiti i u oblasti nauke i istraživanja.

Ministar Komić je naglasio da je za Republiku Srpsku osnivanje zajedničkog instituta u Banjaluci potvrda jačanja prijateljskih veza i odnosa koji su suština specijalnih i paralelnih veza Republike Srbije i Republike Srpske.

On je istakao da će osnivanje instituta u Banjaluci doprinijeti informaciono-komunikacionim tehnologijama, omogućiti mladim ljudima da učestvuju u međunarodnim projektima, ali i izrazio nadu da će zajednički institut dati rezultate i na polju privrednog razvoja.

Sporazumom je predviđeno da 60 odsto osnivačkog kapitala u Banjaluci obezbijedi Institut "Mihajlo Pupin" iz Beograda, a po 20 odsto Univerziteti u Banjaluci i Istočnom Sarajevu.

Kultura

Koprodukcija tri pozorišne kuće

Nakon raspada Jugoslavije i ratno-poratnog perioda "psovanja i pljuvanja" po svemu onome u šta se prethodnih decenija zaklinjalo, posljednjih godina je nastupio period jugonostalgije. Popularni estradni umjetnici iz različitih dijelova bivše Jugoslavije sa velikim uspjehom i sada po komšiluku bude lijepe uspomene na zajednički život u jednoj državi. Dramska predstava "Sedam i po" koju su, na osnovu istoimenog teksta i filma Miroslava Momčilovića, udruženim snagama realizovali Atelje

212, Narodno pozorište RS i Novosadsko pozorište, predstavlja iskorak u treći period.

To je period trezvenog istraživanja izrazitih specifičnosti i dubokih razlika koje su objektivno dijelile narode i sredine "od Triglava do Đevđelije". Nakon nacionalističkog gnjeva i sentimentalne nostalgije, konačno smo stigli do racionalnog realizma koji prepoznaje posebne jezike, kulturne tradicije, nivoe ekonomske razvijenosti, nacionalne mentalitete i sl. Poruka predstave "Sedam i po" mogla bi da glasi: "Nije toliko čudo u

tome što smo se razišli, nego u tome koliko smo dugo ostali zajedno." U duhovito aranžiranom Programu predstave navedeni su mejlovi koje su razmjenjivali reditelj Darian Mihajlović, direktor Ateljea

srpskoj lijenosti itd. Komponovana kao serija labavo povezanih dramskih minijatura, predstava plijeni dinamikom ali, neizbježno, bilježi uspone i padove. A u brojnom izvođačkom ansamblu, u kome se

pojedini glumci pojavljaju u više uloga, izdvajaju se Svetislav Bule Gončić, Zoran Cvijanović, Ružica Sokić, Nikolina Jelisavac i Boris Šavija. Inventivnu scenografiju uradila je Marija Kalabić, kostimografiju Ninela Petrović, muziku Marko Grubić, a na predstavi su radila tri dramaturga: Radmila

Smiljanić, Jelena Mijović i Kata Gyrmati.

Na tri premijere, 7. marta u Banjaluci, 19. aprila u Beogradu i 21. aprila u Novom Sadu, tri pozorišta su se predstavila svojim matičnim publikama i zaslužno požnjele aplauze. A nakon ljetnih gostovanja u junu, "Sedam i po" na jesen nastavlja svoj, vjerujemo, dug i uspješan repertoarski život. Ovom projektu, kao obliku njegovanja specijalnih veza Srpske i Srbije, konkretnu podršku pružilo je Predstavništvo RS u Beogradu.

"Sedam i po" u Ateljeu 212

Kokan Mladenović i ostali akteri u pripremi ovog zanimljivog pozorišnog projekta. Ideja je dramski originalno razvijena kroz seriju negativnih etnocentričkih stereotipa i predrasuda, koje su i u najboljim jugoslavenskim vremenima uzajamno njegovali "naši narodi i narodnosti".

U omnibusu od sedam priča kao da su oživljeni poznati vicevi o "škrtim Janezima", o "kulturno izvještačenim Štefecima" "o naivnim Sulji i Muji", i "o Sosi i Lali", a nisu izostale anegdote ni o crnogorskoj razmetljivosti,

Obrazovanje

FPN u Banjaluci: uz podršku kolega iz Beograda

Razvoj visokog obrazovanja u Republici Srpskoj bilježi izuzetnu dinamiku i predstavlja jedan od važnih elemenata njene pripreme za evrointegracije. Srpska, kao i većina zemalja u balkanskom okruženju ima tek oko

ničkim fakultetima u državnom i privatnom sektoru, a raste i broj isturenih odjeljenja po manjim centrima. Otvaranje novih fakulteta je ipak mnogo složeniji poduhvat, koji traži veće i duže pripreme.

Premijer, ministar i dekan: Potpisivanje memoranduma o izgradnji FPN-a

šest odsto visokoobrazovanog stanovništva, dok je prosjek u EU višestruko viši. Iz godine u godinu, prije svega u Banjaluci i Istočnom Sarajevu, otvaraju se nove studijske grupe na filozofskim, filološkim, prirodno-matematičkim, medicinskim i teh-

Fakultet političkih nauka je najmlađi član državnog Univerziteta u Banjaluci. Nastao je početkom 2010. godine iz četiri studija, koja su se ranije razvijala u okviru Filozofskog fakulteta (sociologija, socijalni rad, žurnalistika) ili su, kao što je slučaj sa ba-

zičnim studijem politikologije, prethodno tek začeta na ovom fakultetu. Inicijalni nastavni program je napravljen u saradnji sa iskusnim kolegama iz Beograda, a za prvog dekana je izabran je prof. dr Nenad Kecmanović, šef studija politikologije beogradskog Fakulteta političkih nauka i dugogodišnji gostujući profesor u Banjaluci.

Iako u prostorno ograničenim uslovima, Fakultet je zahvaljujući entuzijazmu nastavnika i administracije, te velikom interesovanju za ovaj studij za kratko vrijeme konstituisan i startovao je punim kapacitetom. A povoljna okolnost što Banjalučki univerzitet ima strukturu kampusa (adaptirani objekti u bivšem vojnom centru "Borik"), omogućila je da "mlađi sustanar Filozofskog fakulteta" koristi i učionice Filološkog, Poljoprivrednog i drugih fakulteta. FPN je već ove godine akreditovao program master studija na sve četiri studijske grupe i ušao u proces pripreme za akreditaciju doktorskih studija, pa je raspoloživi ne samo vlastiti nego i pozajmljeni učionički i ka-

Obrazovanje

Maketa zgrade banjalučkog Fakulteta političkih nauka

binetski prostor postao pretiljesan za dalji razvoj. Utoliko više što bolonjska reforma, u koju je fakultet duboko zagazio, zahtijeva intenzivan cjelodnevni rad sa studentima i veći broj asistenata, a to znači i veći broj sala različite veličine, od amfiteatra za zajedničku nastavu za bruoše do malih sala za doktorande. Predsjednik Srpske, kao i Vlada, te Rektorat Banjalučkog univerziteta, pokazali su konkretnu podršku razvojnim ambicijama FPN-a i krajem aprila je potpisan ugovor sa Ministarstvom prosvjete o angažovanju 2.500.000 KM za početak izgradnje zgrade fakulteta. Objekat je projektovan po najsavremenijim univerzitetskim standardima i planira se da bude završen do kraja iduće godine, a u njemu će biti smješteni i

fakultetski Institut za društvena istraživanja, izdavački centar, redakcija časopisa, dalje je planiran prostor za praktičnu nastavu, javnu tribinu, te slobodne studentske aktivnosti.

U menadžmentu banjalučkog FPN-a, koji pored dekana Kecmanovića, sačinjavaju profesori N. Poplašen, E. Vlajki, B.Kovačević, A. Bogdanić, te mlađi saradnici S. Nagradić, A. Vranješ i J. Ilić, ističu da su početkom ove godine na Beogradskom univerzitetu doktorirala tri asistenta i da će do kraja godine za docente biti izabrana još tri. Time će se, kažu, FPN uglavnom kadrovski kompletirati i osloniti na vlastite snage. Kao specifičnost ovog fakulteta naglašavaju trajnu stratešku orijentaciju na saradnju sa drugim univerzi-

tetskim centrima i uglednim profesorima iz inostranstva, susjedstva te, u okviru specijalnih veza, posebno iz Srbije (Mile Milosavljević, Darko Tanasković, Srđa Trifković, Vukašin Pavlović i dr.). A zainteresovanima, ne samo iz Republike Srpske, poručuju da će banjalučki Fakultet političkih nauka u narednoj školskoj godini raspisati konkurs za četvorogodišnje studije iz politikologije, sociologije, žurnalistike i socijalnog rada. Oko stotinu bruoša biće primljeno u statusu budžetskih, samofinansirajućih i vanrednih studenata. Takođe, na nešto manji broj mjesta na jednogodišnjim master studijama moći će da konkurišu diplomirani politikolozi, sociolozi, novinari i socijalni radnici koji imaju odgovarajući prosjek ocjena.

Turizam

Banja Kulaši

Ako krenete pravcem Prnjavor – Teslić, na četrnaestom kilometru naići ćete na Banju Kulaši. Smještena je u podnožju prelijepe planine Ljubić, u pitomoj dolini rijeke Ukrine, pored pruge Doboj – Banjaluka, na površini od 12 hektara. Nosi ime sela u neposrednoj blizini, u kraju koji se odlikuje umjereno-kontinentalnom klimom.

kroz koje su puštali toplu vodu za grijanje.

Dolaskom Austrougara na prostore BiH prvi put je izvršen popis i opis svih prirodnih izvora. Ubrzo zatim E. Ludwig je izvršio prve fizičko-hemijske analize glavnih izvora u Bosni i Hercegovini. Kasnije, koristeći njegove nalaze, F. Katzer je uradio nove analize, koje je prikazao u knjizi “K

izgrađena je nova banja sa lijepim stacionarom, bazenima i kadama, kao i sadržajima za fizikalnu terapiju. Radila je samo sezonski, za potrebe lokalnog stanovništva.

Ulaganja u infrastrukturu

Nakon privatizacije i preregistracije u akcionarsko društvo “Banja Kulaši”, zahvaljujući stručnom i materijalnom angažovanju “Cepter fonda”, u cijelosti je renovirana i osposobljena da pruža savremene balneoterapijske i fizijatrijske usluge tokom cijele godine. Nakon renoviranja ima mogućnost da pruža i usluge organizacije banjaskih sportsko-rekreativnih aktivnosti. Mir, blaga klima i, prije svega, izrazita ljekovitost termomineralne vode banje, decenijama su privlačili i one koji su tražili lijek za svoju bolest, kao i one koji su dolazili samo da se odmore.

Zdravstvene usluge

Stoljetna tradicija Kulaša zasniva se na izvorima izrazito ljekovite termomineralne vode, čija je temperatura 27 stepeni Celzijusa. Bakteriološki

Na našim prostorima ljekovita svojstva vode počeli su koristiti Rimljani, koji su cijenili posebno tople izvore sumporne vode. Za vlastelu, oboljele i ranjene borce gradili su impresivne građevine sa terapijskim sadržajima – bazenima i kadama, ukrašenim divnim mozaicima i fontanama. Ove vode koristili su tokom cijele godine i za te potrebe postavljali i podne cijevi

poznavanju mineralnih vrela Bosne”, u kojoj je opisao i termalni izvor u Kulašima. Laza Nenadović, 1936. godine, u svojoj knjizi Kulaše opisuje kao banju lokalnog značaja. Završetkom Drugog svjetskog rata banja je ušla u sastav ugostiteljskog preduzeća “Cer” u Prnjavoru i u njegovom sastavu kao akcionarsko društvo, ostala je sve do danas. Osamdesetih godina prošlog vijeka

Turizam

je potpuno sterilna, a posebne karakteristike vode su visoko-alkalnost (Ph 11,75) i niska mineralizacija (168 mg/l). u Evropi postoje samo tri, a u svijetu sedam izvora ovakve vode.

Analizom termomineralne vode banje utvrđeno je da njeno korišćenje daje izuzetno dobre rezultate u liječenju bolesti bubrega i mokraćnih puteva (kamenac bubrega i mokraćnog mjehura, hronične infekcije bubrega, stanja poslije operativnih zahvata na bubrežno-mokraćnom sistemu), bolesti organa za varenje (gastritis, čir na želucu i dvanaestopalačnom crijevu), bolesti ženskih polnih organa, povišen krvni pritisak i holesterol, dijabetes, posljedice tjelesnih povreda, bolesti lokomotornog aparata (reumatizam), kožne bolesti (ekcemi, psorijaza).

Liječenje psorijaze

Termalne vode Banje Kulaši pokazale su vidne rezultate u liječenju psorijaze i smanjenju tegoba i ublažavanju kliničkih promjena kod psorijatičara i drugih hroničnih kožnih oboljenja.

Tokom rada u banji i praćenja toka liječenja oboljelih od vulgarne psorijaze došlo se do sljedećih rezultata:

- nakon neutralne terapije i korištenja banjske vode psorijatične promjene su se povlačile skoro u cijelosti,

sa ostajanjem rezidualne pigmentacije;

- tokom kupanja u bazenima pokretljivost zglobnog sistema i bolovi u zglobovima su se vraćali u fiziološko stanje;
- druženje sa oboljelima od iste bolesti pozitivno je djelovalo

na bolesnike, u smislu vraćanja samopouzdanja, koje je kod ovih bolesnika često izgubljeno;

- recidivi bolesti nakon boravka u banji su postajali sve rjeđi, a novo pojavljivanje simptoma uglavnom je bilo u blažem obliku;
- kontraindikacije nakon korišćenja banjske vode sa ostalim oblicima lijekova nisu zabilježene ni kod jednog oboljelog;
- period liječenja i saniranja promjena na koži uz banjsku vodu brži je u prosjeku i do 70 odsto kod svih oboljelih koje smo imali priliku da pratimo.

Protokol liječenja psorijaze (kožne bolesti)

- Subspecijalistički pregled (univerzitetski profesor)
- Kontrolni pregled (univerzitetski profesor) po potrebi

Turizam

- Kontinuirani ljekarski nadzor
- Uvođenje u zdravstvenu datoteku i praćenje toka bolesti
- Mineralna kupka (kada ili bazen) dva puta dnevno
- UV terapija
- Vježbe za psihofizičku relaksaciju

Smještaj

- Tri obroka dnevno (sa više jela)
- Mogućnost izbora dijetalne hrane

Zaključak

Na osnovu dosadašnjeg rada i praćenja liječenja oboljelih od vulgarne psorijaze u Banji Kulaši, može se reći da je njena voda izuzetno korisna za liječenje ove bolesti. Imajući u vidu da dosadašnji način liječenja vulgarne psorijaze često ne daje željene rezultate, a mogu se pojaviti i neželjene reakcije ako se oboljeli tretiraju citostatici-

ma, liječenje banjskom vodom je dobra i sigurna metoda bez neželjenih efekata. Ljekovita svojstva banjske vode su dokazana u za to osposobljenim institucijama, te se može koristiti za liječenje oboljelih od vulgarne psorijaze i drugih dermatozalergijske etiologije, kao ravnopravna terapijska metoda, ali uz stalan medicinski nadzor.

Ugostiteljske usluge

Smještaj u Banji Kulaši pruža moderna, renovirana građevina koja pruža sav komfor i udobnost.

Hotel raspolaže sa 50 soba i četiri apartmana. Sve sobe imaju terasu sa pogledom na pitomu dolinu rijeke Ukrine i opremljene su televizorima sa satelitskim kanalima i telefonima. Hotel posjeduje restoran, kafe-poslastičarnicu, aperitiv bar, TV salu, biblioteku, parking prostor, trim staze, bazene sa termomineralnom ljekovitom vodom, masažne terapije, njegovane vrtove i cvjetnjake, sportske terene (mali fudbal, košarka, odbojka i dr.)

Blizina rijeke Ukrine gostima omogućava ribarenje i kupanje. Gosti Banje Kulaši su, između ostalih, mogu da budu i đaci. Ekskurzije su rekreativnog karaktera i nude razne sadržaje, zavisno od toga da li su višednevne ili samo prolazne.

Lideri privrednog razvoja

“Celex” iz Prijedora na čelu

Zahvaljujući tradicionalnoj godišnjoj nagradi Privredne komore, nije tajna koja preduzeća su u prethodnoj godini ostavila najbolje poslovne rezultate u RS. Postoje različite djelatnosti i različiti aspekti poslovanja, pa se na spisku nagrađenih za 2010.

godinu u više kategorija našao veći broj firmi, koje ćemo predstaviti u narednim brojevima Biltena. Počinjemo, naravno, sa onom koja je ocijenjena kao lider među najboljim i zaslužila veliku nagradu Privredne komore RS, a to je Tvornica papira “Celex” iz Banjaluke.

Puni naziv firme

Tvornica papira “SHP Celex” a.d. Banja Luka

Struktura vlasništva

- “Eco – invest Ružombrek, s.s.” (Slovakia)
- Fond za restituciju (BiH)
- Penzionifond (BiH)
- SHP “Harmanec, a.s. Harmanec” (Slovakia)

Sastav menadžmenta

- Upravni odbor
- Ing. Daniel Krchnavý
 - Ing. Lauko Oldrich
 - Ing. Jozef Horak

- Odbor za reviziju
- Ing. Milan Filo
 - Miljenko Brajković
 - Dragan Matić

- Interni revizor
- Ing. Peter Debnar

Podaci o odgovornim licima emitenta

- Predrag Zgonjanin, direktor Društva
- Milan Milaković, zamjenik direktora
- Đorđe Lazić, glavni finansijski menadžer
- Snježana Tadić, šef računovodstva i poreza

Fabrika papira i papirne konfekcije “Celex” počela je sa radom u januaru 1966. godine u sastavu ICPV-a (Industrija celuloze, papira i vlakna Banjaluka) kao treća fabrika tadašnjeg giganta Incel, a prva fabrika *tissue* papira na području bivše Jugoslavije.

Program je realizovan prema EMSE – Pariz. U izradi opreme učestvovala su firme Schneider-Creusot, Escher Wyss-Rawensburg, Millspau-gh itd.

Papir mašina PM-1 tipa YANKEE sa dva filca *lick-up* sistema preuzimanja trake sa sita.

- Program rada PM-1 je:
- celulozna vata 9 -12 g/m² na situ
 - medicinska vata 2 -16 g/m² na situ
 - *tissue* papir krepom 20%) 12 -16 g/m² na situ
 - jednostrani glatki papir 22 - 45 g/m² na situ

Lideri privrednog razvoja

Uvođenjem PM-2 "Celex" je počeo sa proizvodnjom najkvalitetnijeg tissue papira u Zapadnoj Evropi

- krepuvan papir 32 - 46 g/m² na situ

Kapacitet PM-1 je bio cca 4.000 t papira i 3.000 t gotovih proizvoda (celulozne vate, medicinske vate, džepnih maramica, toalet papira, salveta i ručnika).

Sredinom 1973. godine izvršena je rekonstrukcija PM-1 od strane firme "Andritz" – Austrija, povećan je kapacitet na 6.000 t.

Nova papir-mašina PM-2 počela je da radi 1981. godine. Isporučilac opreme je kompanija „Andritz-Escher-Wyss-Sulzer“. To je pilot-mašina kapaciteta 130 t/dan, radna širina 4.900 mm sa duplim sitom i maksimalnom brzinom od 1500 m/min – najveća i najbrža mašina na području bivše Jugoslavije.

Najveća proizvodnja u "Celexu" zabilježena je 1989. godine – 32.000 t papira na obje papir mašine i gotovih proizvoda 21.000 t.

Za vrijeme nesrećnih događanja na teritoriji bivše Jugoslavije fabrika "Celex" je povremeno radila i proizvodnja nikada nije potpuno stala, što je omogućilo da se vitalna postrojenja održe u radnom stanju.

U februaru mjesecu 2001. godine na raspisanom tenderu za prodaju državnog kapitala ZDP "Celex" Banjaluka pobijedio je Holding "Eco-invest, a.d. Ružomberok" – Republika Slovačka. To je prva strana investicija Slovačke industrije celuloze i papira. Sastavni dio kupoprodajnog ugovora je bila obaveza "Eco-investa" da u naredne dvije godine investira 17,5 miliona

KM i da zaposli 420 radnika, kojim treba da isplati sve ostale plate od 1996. do 2001. godine.

Na Skupštini preduzeća u decembru mjesecu 2001. godine ZDP "Celex" se transformisao u Tvornicu papira SHP "Celex", a.d. Banja Luka. Za veoma kratko vrijeme, uz veliku angažovanost stručnih radnika iz SHP "Harmaneca" Slovačka, radnika "Celexa", stranih kompanija "Andritz" iz Austrije, "Adato" iz Slovačke, PM-2 je svečano puštena u rad 27. juna 2002. godine, i od tog dana počinje proizvodnja i plasman najkvalitetnijeg tissue papira u Zapadnoj Evropi i okruženju.

Godina 2009. bila je sve samo ne dosadna u svakom pogledu (recesija, globalna ekonomska kriza, potresi, ratovi, cunamiji...). Nade su bile

Lideri privrednog razvoja

Dalji razvoj je usmjeren na viši stepen prerade proizvedenog papira

usmjerene u bolju 2010. godinu. Početak je to i nagovještavao. Procjene se nisu pokazale ispravnim. Neočekivano je došlo do visokog rasta cijena repromaterijala i energije.

Što se tiče papirnog sektora – sfere higijenskog papira – uslovi su se znatnije pogoršali u odnosu na 2009. godinu. Razlog leži u činjenici da je potrošnja higijenskog papira toliko socijalizovana da se smatra “normalnom” u svakodnevnom životu, kao i hrana i voda za piće, pa se samim tim promjene ulaznih cijena nisu mogle u potpunosti prenijeti na finalne proizvode.

Kretanje cijena ulaznih sirovina i energenata nije išlo na ruku proizvodnji budući

da nivo prodajnih cijena zatečenih početkom 2010. godine nije bilo moguće značajnije povećavati.

Uz sve to i dalje su postignuti značajni rezultati na smanjenju utrošaka i troškova po jedinici gotovog proizvoda, a nove investicije, kada dođu u fazu potpune eksploatacije, dodatno će doprinijeti ovom procesu.

I pored toga položaj zaposlenih ni u jednom trenutku nije pogoršavan, štaviše dogovorene su i sprovedene izmjene u internim aktima u vezi sa organizacijom i nagrađivanjem zaposlenih za naredni period.

Dalji razvoj je usmjeren na viši stepen prerade proizvedenog papira i zavisice

od akvizicija i povezivanja sa eventualnim strateškim partnerima na nivou SHP Grupe. S druge strane, s obzirom na opštu tendenciju smanjenja troškova poslovanja po jedinici gotovog proizvoda, nastaviće se proces automatizacije i digitalizacije poslovanja i u skladu s tim obezbijediti uslove za permanentno obrazovanje zaposlenih.

U slijedećem kratkoročnom periodu planiraju se investicije prije svega u opremu za zaštitu životne sredine i obezbjeđenje uslova za dobijanje sertifikata iz serije ISO 14000. Istovremeno, u ovom periodu se očekuje efektiviranje dosadašnjih investicija i stvaranje uslova za novi investicioni ciklus.

Opštine RS

Berkovići

Grad "sa ledine"

Opština Berkovići je rubna opština u istočnoj Hercegovini, na jugoistoku Republike Srpske, tj. u južnom dijelu Bosne i Hercegovine. Rasprostire se na površini od 270 km², nadmorske visine 500 – 1000m. Broji oko 5.000 stanovnika.

jen dio predratne opštine Stolac.

Iako se može reći da su Berkovići opština i grad u nastajanju, ovo područje ipak ima istoriju. U mjestu Potkom nalaze se ostaci crkve Sv. Ilije koji potiču iz 14. ili 15. vijeka. Ktitori ove crkve su bili plemićka porodica Pićevići. Crkva je porušena poslije do-

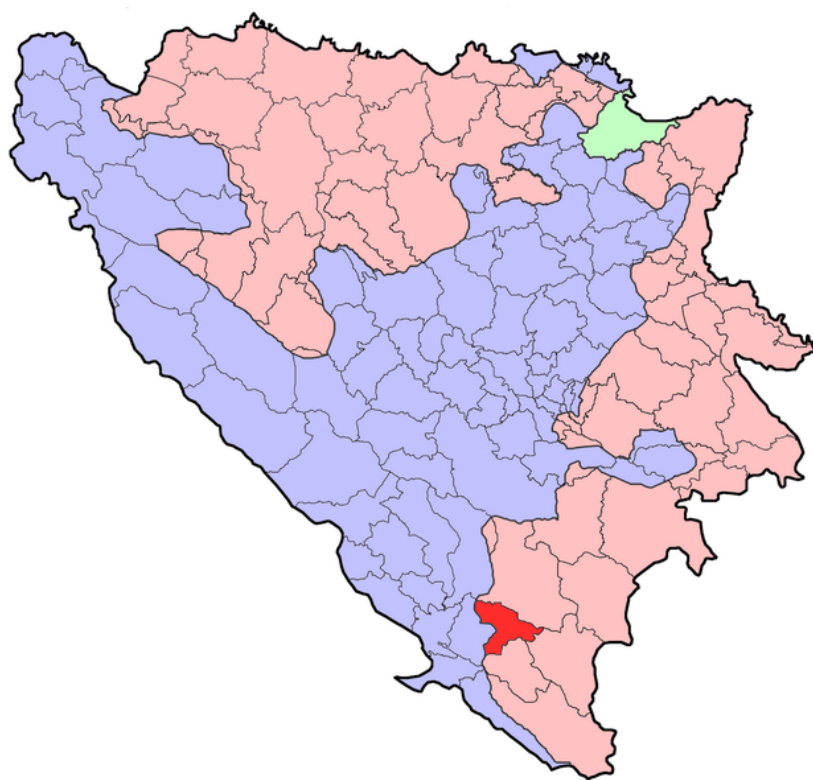
ranog srednjeg vijeka, čime se ubraja u naše najstarije gradove. Građen je najkasnije u 10. vijeku. Grad je imao šest kula i bio opasan okomitim zidom koji je još uočljiv. Ništa manje nisu interesantne nekropole stećaka kojih ima dosta na terenu opštine. Neke od većih se nalaze u Dabrici (Crkvine), Hateljima, Predolju, Potkomu, Ljubljanići, Dolu, Koritniku, Bračićima, Blacima, Ljutom Dolu, Suzini. Takođe, na vrhu Straževica (1050 m) koji se uzdiže iznad Dabarskog polja, jedna od tri sestre po imenu Straževica izgradila je sebi crkvu i, prema narodnom predanju, na tom mjestu danas se nalaze ostaci temelja u kojima je zatrpano zlato. Na ovim terenima nisu izostala ni spomen-obilježja iz NOB-a. U samom centru Berkovića nalazi se spomenik palim borcima i spomen-biste narodnih heroja Save Belovića i Danila Soldatića.

Sunce, zemlja, voda, kamen, vjetar.

Sama opština je prije rata u Bosni i Hercegovini bila dio opštine Stolac. Središte opštine – naselje Berkovići 1991. godine je imalo 159 stanovnika, dakle bilo je malo naselje, sa relativno niskim stepenom razvoja. Mora se naglasiti da je sadašnje područje opštine Berkovići bio naslabije razvi-

laska Turaka 1480 – 1490. g. Sačuvani su samo temeljni zidovi do 55 cm visine. I crkva Sv. Trojice na Gorici predstavlja svojevrsan kulturno-istorijski spomenik. Tu su još i crkve na Trusini i u Ljutom Dolu, kao i stari grad Koštun (od lat. Kostrum-logor), koji datira iz

Prema nekim ranijim istraživanjima, područje Berkovića se svrstava u red najsunčanijih krajeva u Evropi. Ta prirodna pogodnost bi se mogla iskoristiti za proizvodnju električne energije. Takođe bi se u iste svrhe mogla iskoristiti i snaga vjetra.

Opštine RS

Pogled na Berkoviće

Treba istaći i značaj obradivih površina kao prirodnog resursa. Površina Dabarskog polja od 50 km² i nadmorska visina od 470 – 550 m pogoduju proizvodnji žitarica i krmnog bilja, a i zasadi voća su davali dobre rezultate. Veliki problem je što je veći dio ovog polja u periodu kasne jeseni i početka proljeća pokriven vodom, dok je ostatak pogodan za obradu tokom čitave godine. Potpunom realizacijom projekta Gornji horizonti ovaj problem bi se prevazišao što je od velike važnosti kako za našu opštinu, tako i za Hercegovinu koja oskudjeva obradivim površinama.

Na svjetskom tržištu potražnja za pitkom vodom raste iz dana u dan, tako da nezagađena voda u opštini Berkovići predstavlja još jedan prirodni resurs opštine. Iz velikog broja prirodnih izvora izdvajamo vrelo Bregave, Pribitu, Bezadno, Lokvice i Zoglav, čiji dobar kvalitet pruža mogućnosti za

otvaranje punionica vode. Na izvoru Bregava i Pribitu izvršena su bakteriološka, radiološka i hemijska ispitivanja. Rezultati ovih analiza pokazu-

Kaline

ju da je voda izvrsnog kvaliteta, A kategorije.

Lokalitet Kaline, gdje se nalazi ležište opekarske gline, ima dobar položaj u pogle-

du komunikacija. Opekarsku glinu čine sedimentne tvorevine nastale raspadanjem okolnih stijena, a zauzimaju prostor od 20 km², od čega je detaljnim geološkim istraživanjima obuhvaćeno samo 30 ha. Postoje dva osnovna tipa gline: tamnožuta pjeskovita i tamnosiva laporovita. Ležište raspolaže svim potrebnim elementima za eksploataciju korisne supstance-metodom površinskog kopa brdsko-dolinskog tipa. Kvalitet gline je takav da se može koristiti za proizvodnju keramičkih proizvoda. Po klasifikacionim pokazateljima ovo ležište pripada drugoj grupi ležišta ciglarskih glina. Urađen je elaborat za eksploataciju nalazišta.

Još jedan od neiskorišćenih prirodnih resursa opštine Berkovići je građevinski kamen. Postoje dva ispitana nalazišta za korišćenje građevinskog kamena i bezbroj nalazišta gdje bi se mogao proizvoditi šljunak i kreč.

Do izbijanja rata u rudniku Dabrica vršena je eksploatacija kvalitetne rude boksita. Površinski i jamski kop obiluju zalihama oko 1.000.000 t. Urađeni su elaborati za eksploataciju. Ruda je dobrog kvaliteta i u sebi sadrži 50 do 56 odsto aluminijuma i 0,5 do 4 odsto silicijuma. Rudnik je pretrpio veća oštećenja i još uvijek nije vraćen u prvobitno stanje.

Solidna obrazovna infrastruktura

Opština Berkovići ima jednu osmogodišnju školu i

Opštine RS

istureno odjeljenje Ekonomske škole iz Trebinja. U sastavu osmogodišnje škole nalazi se i sedam područnih škola do četiri razreda, od kojih je samo pet u funkciji. Većina područnih škola je u posljednje vrijeme adaptirana, tako da postoje prilično dobri uslovi za izvođenje nastave. Sve škole imaju problem sa nastavnim sredstvima i pomagalicama, školskim namještajem, kao i

bi razmisliti o otvaranju još nekog odjeljenja neke druge struke, kako bi se upotpunili deficitarni profili. Obezbijeđeni su uslovi za obrazovanje postojećih kadrova iz oblasti informatike.

Turistički potencijali

Iako opština Berkovići ima turistički potencijal, turizam nije razvijen. Kako nema

nalna jela, kao sir iz mijeha, i mogućnost proizvodnje zdrave hrane u malim seoskim domaćinstvima pogoduju razvoju seoskog turizma. Područje je takođe bogato raznovrsnim ljekovitim biljem i šumskim plodovima.

Uzvišenje Straževica je vještački stvorena humka na planinskom vrhu koji se izdiže na visini od oko 1.050 m iznad Dabarskog polja. Po predanju, tu je zatrpana crkva u kojoj se nalazi zlato. Ista predaja kaže da su svi pokušaji otkopavanja bili bezuspješni i da bi se svakom ko je taj posao radio desila neka nesreća u porodici. Svake godine se u ljeto održava crkveni obred u novosagrađenoj kapelici pored uzvišenja. Kao prirodni fenomen ispod humke, na udaljenosti od 50 m, nalazi se izvor pitke vode koji nikada ne presuše.

Stari grad Koštun iz ranog srednjeg vijeka, zidan od vrlo krupnog kamenja, 2004. godine proglašen je nacionalnim spomenikom BiH. Takođe, postoji i veliki broj stećaka – nekropole u Podkomu, Hateljima i Dabrci.

Interesantne su i mnoge pećine i kraške jame, budući da mnoge nisu dovoljno ispitane ili uopšte istraživane.

Dinamičan razvoj javne infrastrukture

Do 1992. godine opština Berkovići je bila mjesna zajednica opštine Stolac, sa slabo izgrađenom infrastrukturom.

Osnovna škola "Njegoš"

nedovoljno opremljenim kabinetima. Jedino centralna škola u Berkovićima, u kojoj učenici pohađaju nastavu od prvog do osmog razreda, zadovoljava neke od uslova. Potpuno je adaptirana od 2000. godine do danas, što bar jednim dijelom omogućava normalno izvođenje nastave. Kako je nivo obrazovanosti stanovništva jedan od presudnih faktora koji utiču na mogućnost praćenja savremenih tokova u svim sferama života, valjalo

industrije, vazduh je kristalno čist, što pored povoljnih klimatskih uslova, pogoduje razvoju banjskog turizma. Tereni su pogodni za planinarenje, ekstremne sportove, biciklizam, a veliki broj pernate i druge sitne i krupne divljači omogućuje razvoj lovnog turizma.

Nedostaju smještajni kapaciteti. Moguće je boraviti u seoskim domaćinstvima i u Lovačkom domu koji je potrebno renovirati. Tradicio-

Opštine RS

Brdo Straževica

Putna mreža

Sa susjednim opštinama (Stolac, Bileća, Nevesinje) Berkovići su povezani sa dva regionalna puta. Regionalni put Stolac – Berkovići – Bileća je u potpunosti asfaltiran, dok je put na pravcu Berkovići – Nevesinje najvećim dijelom makadamski (7 km kroz opštinu), te ovaj problem treba što prije riješiti. Kroz opštinu Berkovići prolazi dio magistralnog puta Ljubinje – Stolac u dužini od 7 km.

Ukupna dužina lokalni puteva u opštini Berkovići je 144,96 km. Od toga su sa asfaltnim kolovozom 34,80 km, betonskim 13,02 km, tucaničkim 90,75 i zemljanim kolovozom 6,39 km.

Lokalni put Prevorac – Ljubinje u dužini od 8,00 km je od tucanika, a o njemu se stara JP Putevi RS. Stanje lokalnih puteva sa makadam-

skim kolovozom je loše njihove velike dužine i malih sredstava koja se na godišnjem nivou izdvajaju za njihovo održavanje.

Putevi sa betonskim i asfaltnim kolovozom su većim dijelom rađeni do 90-tih godina, u njih se ulažu mala sredstva pa je česta pojava velikog broja udarnih rupa.

Telekomunikacije

Problem nesmetanog komuniciranja sa svijetom opštine Berkovići imala je dugi niz godina. Razlozi za to su poki-dane prenosne veza na pravcu Berkovići – Stolac u toku rata, kao i zastarjela telefonska centrala sa malim brojem priključaka. Problem je riješen postavljanjem digitalne telefonske centrale i uvođenjem mobilne GSM mreže koja u cijelu teritoriju opštine prekriva signalom. Postojeći CLL

telefonski sistem omogućava komunikaciju zadovoljavajućeg kvaliteta, uključujući i korišćenje interneta. Uvođenjem digitalnog prenosa podataka omogućen je telefonski saobraćaj sasvim zadovoljavajućeg kvaliteta, što je jedan od glavnih preduslova za nesmetan razvoj opštine.

RTV signal

Područje opštine Berkovići većim dijelom je pokriveno signalom Radio televizije Republike Srpske, mada prijem nije dobar. Postojeći repetitor je u dosta lošem stanju, te su česti prekidi programa, a pošto je to glavni emiter televizijskog signala na području ove opštine, uskraćeno je pravo stanovništvu na pravovremeno informisanje slikom i riječju. Ovakvo stanje se djelimično ublažava korišćenjem satelitskih programa raznih TV kuća. Odkorašnji rad lokalnog radija pospiješio je obavještenost domaćeg stanovništva informacijama lokalnog karaktera. Navedenim problemima treba posvetiti malo više pažnje u periodu koji slijedi.

Rasvjeta

Problem gradske rasvjete je izražen jer stara rasvjeta nije u funkciji, a za njeno osposobljavanje i proširenje potrebna su velika materijalna sredstva. Neophodno je naći način finansiranja kako bi se riješio projekat vezan za rasvjetu urbanog dijela opštine. Nedavno je urađena rasvjeta

Opštine RS

na području novog naselja, što je uveliko doprinijelo vizuelnom izgledu našeg grada, naročito noću.

Električna mreža

Opština Berkovići obezbjeđuje se električnom energijom preko dalekovoda sa Plane, koji je novijeg datuma i predstavlja pravo rješenje za duži period. Nova trafo stanica omogućava kvalitetan prenos električne energije na lokalnu mrežu. Lokalna distributivna mreža je dosta stara, pa česti vjetrovi, koji su karakteristični za ovo podneblje, izazivaju prekide u redovnom napajanju. Rješenje se može djelimično iznaći u postavljanju betonskih stubova, bar na mjestima gdje su udari najizraženiji. Rješenje problema niskonaponske mreže u posljednje vrijeme donekle je realizovano.

Vodovod

Dosadašnja vodovodna mreža nije zadovoljavala ni minimum potreba, pa su u ljetnom periodu redukcije bile svakodneвне. Zahvaljujući donaciji danske vlade izgrađen je vodovod u dužini od 7 km iz izvora Vrijeka kapaciteta 20 l u sekundi u najsušnijem periodu. Završetkom vodovoda riješen je problem snabdijevanja vodom centra opštine i svih sela na obodu

Ostaci rimskog grada Koštuna

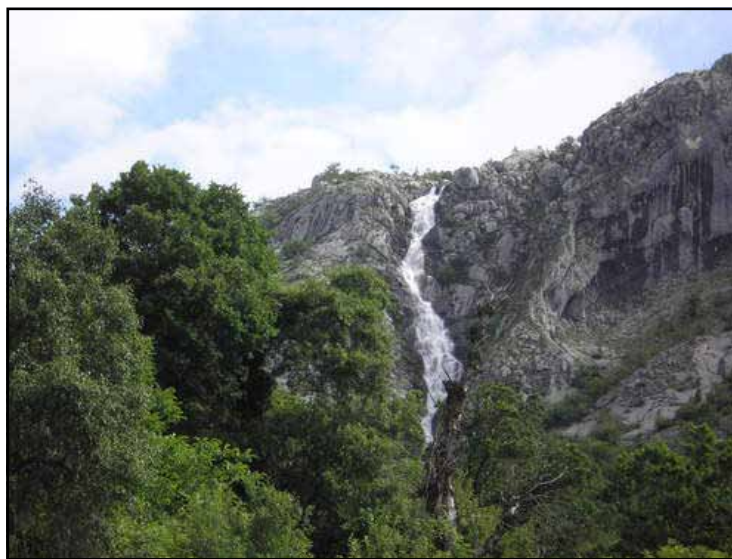
Dabarskog polja. Sa teritorije opštine Berkovići polaze dva vodovoda prema susjednim opštinama Ljubinju i Stocu. Treba reći da je dio teritorije koji obuhvata Da-

Mogućnosti za ulaganje stranih investitora

Sve dosadašnje analize su pokazale da Berkovići posjeduje značajne prirodne resurse za proizvodnju zdrave hrane i pića koji se još uvijek nedovoljno koriste. U privrednoj strukturi opštine Berkovići, međutim, dominiraju proizvodi u koje se ugrađuje vrlo malo dodate vrijednosti (primarni poljoprivredni proizvodi). Treba imati na umu da je privredna struktura koja se bazira na sirovinama dugoročno neodrživa, jer

ograničava poboljšanja u tehnologiji i razvoj znanja i vještina u privredi.

Za dinamičan razvoj lokalne ekonomije i poboljšanje standarda života poželjno je kontinuirano povećavati proizvodnju proizvoda s većom dodatnom vrijednošću, u odnosu na sadašnju proizvodnju primarnih proizvoda i nisko-

Vodopad Podkom

barsko polje bogat podzemnim vodama, što još uvijek nije dovoljno ispitano.

U sklopu projekta izgradnje Gornjih horizonata planirano je prokopavanje tunela iz Dabarskog polja u Fatničko, čime bi se isušio veliki dio plodnih površina, koje su redovno bile plavljenje u toku kišnih perioda.

Opštine RS

Panorama Dabarskog polja

vrijednih poluproizvoda i proizvoda. Ključni instrumenti za podizanje dodate vrijednosti su primjena znanja u proizvodnji, ulaganja u novu tehnologiju, kao i prodaja i distribucija zasnovana na znanju o sadašnjim i potencijalnim tržištima i savremenim načinima distribucije.

Operativni ciljevi

- Podrška poljoprivredi i stočarstvu u povećanju obima i kvaliteta proizvodnje
- Podrška prerađivačima u finalizaciji proizvoda (pronalaženje tržišta, viša dodata vrijednost, nova tehnologija, tehnički standardi itd.)

Projekti

1. Unapređenje lanca vrijednosti proizvodnje i prerade povrća i voća, uz uspostavljanje saradnje sa eminentnim centrima znanja u regiji (bolji

pristup tržištu, viša dodata vrijednost, nova tehnologija, tehnički standardi itd.)

2. Unapređenje lanca vrijednosti u stočarstvu i preradi mesa, uz uspostavljanje saradnje sa eminentnim centrima znanja u regiji (bolji pristup tržištu, viša dodata vrijednost, nova tehnologija, tehnički standardi itd.)
3. Izgradnja tržnice - lokacija Viduša
4. Stimulisanje proizvodnje, pronalaženje tržišta i brendiranje organskih proizvoda (pčelarstvo i dr.)
5. Podsticanje vinogradarstva i proizvodnje vina
6. Komasacija i melioracija Dabarskog polja
7. Izrada prostorno-planske dokumentacije
8. Kreiranje promotivnog pristupa i paketa za privlačenje investitora i definisanje kontakta za investitore u opštini

9. Pronalaženje kvalitetnih investitora za proizvodnju solarne energije
10. Pronalaženje kvalitetnih investitora za izgradnju vjetroparkova – lokacije Hrgud i Trusina
11. Pronalaženje kvalitetnih investitora za izgradnju punionica pitke vode – lokacije vrelo Bregave i Pribituh
12. Pronalaženje kvalitetnih investitora za eksploataciju i preradu gline, kreča i građevinskog kamena
13. Istraživanje i definisanje novih mogućnosti za investiranje na području Berkovića

IZJAVA NAČELNIKA OPŠTINE BERKOVIĆI RANKA LUČIĆA

Ranko Lučić, načelnik opštine Berkovići

“Već je poznato da se u Berkovićima promjene i razvoj dešavaju mnogo brže i dinamičnije nego što je to slučaj u većini krajeva Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Opštine RS

Idemo u susret svemu što je savremeno, što je evropsko. Smatram da Berkovići imaju potencijala, ljudska i prirodne resurse. Želim da se narodu ovog područja otvore mogućnosti i prilike za privatnu inicijativu, posao i život.

Grane u kojima očekujemo najviše investicija je prerađivačka industrija iz oblasti poljoprivrede i korišćenje prirodnih

resursa – energije vode i vjetrova. Projekti koji su planirani

Ljući do - stećci

za korišćenje potencijala pitke vode su vrlo profitabilni, jer

sve ono što se proizvodi ima nisku cijenu i velike transportne troškove, a mi imamo luku Ploče na vratima, 70 km od Berkovića, tako da se svi proizvodi mogu izvoziti jeftinijim transportom.

Vidim Berkoviće kao jedan savremen, razvijen i bogat gradić u Hercegovini. To će biti vrlo brzo. To

je moja vizija, ali ima još onih koji jednako vide i osjećaju."

Privući kvalitetne investitore: proizvodnja čiste energije, voda, ostali prirodni resursi i tehnološki napredne industrije

Potrebno je postići da ne samo domaće već i međunarodno tržište doživi Berkoviće kao zanimljivu i iznad svega jedinstvenu investicionu lokaciju s prepoznatljivim identitetom. Berkovići su već sredina koja rado prihvata ljude iz cijelog svijeta, s kojima uspostavlja prisan odnos i koja, istovremeno, izražava i čuva sve svoje vrijednosti i karakteristike. Takođe, opština Berkovići je značajno napredovala u pogledu poslovnog okruženja i pristupa privrednicima i investitorima. Međutim, konstatovana je nedovoljno dobra iskorišćenost prostora kao strateškog resursa opštine.

Pod ovim ciljem se podrazumijeva stvaranje nedostajuće fizičke i poslovne infrastrukture i privlačenje investitora kako bi se poboljšala privredna struktura Berkovića. To znači pomoć investitorima kod urbanističkog i infrastrukturnog uređenje pojedinih lokaci-

ja, što podrazumijeva i dalji rad na stvaranju što podsticajnijeg poslovnog okruženja koje će privući nove investitore, ali i stimulirati i lokalnu privredu.

Operativni ciljevi

- Kompletirana prostorno-planska dokumentacija
- Uspostavljena kontakt-tačka za investitore i osmišljena promocija za privlačenje investicija
- Unapređenje infrastrukture za potrebe investiranja

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

**Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija**

Tel: 00 381 11 324 6633

Faks: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs